

Täysistunto

Perjantai 24.2.2023 klo 13.00—15.08

9. Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 191/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 52/2022 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Avaan keskustelun. Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä. [Antero Laukkanen: Arvoisa puheenjohtaja! Pyydän lupaa saada puhua paikaltani ja istualtani.] — Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.36 **Antero Laukkanen kd:** Kiitos. On hieman surullista, että tämä valtavan tärkeä vammaispalvelulaki tuotiin ensimmäiseen käsittelyyn suunnilleen keskellä yötä ja nyt toiseen käsittelyyn sitten täällä perjantai-iltapäivänä kaiken jälkeen, kun juuri kenelläkään ei ole oikein mahdollisuutta osallistua tähän.

Kuten tässä valiokunnan mietinnössä todetaan, on ikävää, että vaikutusten arviointi jäi kokonaan tekemättä. Tämä jäi monin tavoin puutteelliseksi, mistä myös järjestöt esittivät huolensa. Ja tämä laki olisi pitänyt ottaa jo heti vaalikauden alussa työpöydälle sellaisella tavalla, että se ehditään eduskunnassa käsitellä sen vaatimalla tavalla, koska kyseessä on todella merkittävä kokonaisuudistus. Tästä kaikesta huolimatta on tärkeää, että tämä laki saadaan nyt eteenpäin ja päästään siihen tilanteeseen, että tätä lakia voidaan sitten seurata — niin kuin jopa perustuslakivaliokunta on lausunnossaan edellyttänyt, että on tärkeää huolellisesti seurata tätä lain toteutumista ja sitten tuleva eduskunta voi tehdä tarvittavia korjauksia.

On valitettavaa, että Suomessa lähes kaikki kunnat rikkovat vammaispalvelulakia. Tämä asia on kaikkien meidän poliitikkojen tiedossa. Määrärahoja budjetoidaan liian vähän, henkilöstöä budjetoidaan liian vähän. Vammaisasiamies pari viikkoa sitten antoi oman lausuntonsa ja totesi, että kunnat johdonmukaisesti laittavat liian vähän rahaa vammaispalveluihin. Ja kun tämänkin lain ja valiokunnan mietinnön lukee, niin ainakin kolmessa, neljässä, kokonaisuudessa todetaan, että tämän lain tarkoitus oli tuoda säästöjä — siis säästöjä. Kysyn, arvoisat kansanedustajat ja ne, jotka tätä seuraavat: minkälainen sivistysvaltio asettaa tavoitteekseen säästää vammaisten palveluista? Vammaiset yleensä ovat henkilöitä, jotka joutuvat toimimaan aika korkealla avustustasteella. Minusta tämä on asia, josta tulisi käydä vähän laajempaakin arvokeskustelua.

On valitettavaa, että oma kotikaupunkini Espoo on aivan erityisen kunnostautunut liian pienien määrärahojen laittamisessa talousarvioon. On ikävää, että tässä laissa edelleen jäi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2022 vp

voimaan se, että näitä palveluita voidaan tarjota vammaisille määrärahojen puitteissa. Kun tämä ”määrärahojen puitteissa” jää määrittelemättä, tarkoittaa se sellaista kuin kotikaupungissani Espoossa: Esimerkiksi apuvälineiden kohdalla kaupunki on luonut oman ohjesäännön, joka sanoo, että esimerkiksi liikkumisen, auton ja tarvittavien apuvälineiden osalta korvattava maksimimäärä on 2 000 euroa. Lohjan kaupungin summa on 5 000 euroa, ja jonkun toisen kaupungin summa jotain muuta. Tämä olisi ollut hyvä korjata tässä. No, onneksi kuitenkin vammaislaki itsessään sanoo, että nämä apuvälineet on korvattava täysimääräisesti.

Tässä laissa on erittäin paljon myös hyviä asioita. Hyvää on nyt se, että tämä subjektiivinen oikeus on selkeästi määritelty, ja todetaan myös, että määrärahoja on oltava riittävästi. Tämä ”määrärahojen puitteissa” alun perin tarkoitti sitä, että jos kunta on selvitystilassa tai jatkuvasti alijäämäinen, niin silloin he voivat budjetoida vähemmän näitä määrärahoja kuin niitä oikeasti tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Olen tehnyt viisi lausumaehdotusta tähän lakiesitykseen, olen jättänyt ne tuonne kansliaan, ja toivon, että tulevat eduskunnat huolella seuraavat erityisesti tätä lain soveltamista: miten hyvinvointialueet nyt jatkossa sitten näitä vammaispalveluja, lakia, soveltavat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

14.42 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on todella erittäin tärkeä, merkittävä ja suuri kokonaisuus, kun käsittelemme vammaispalvelulakia. Ja aivan niin kuin tässä edustaja Laukkanen nosti esiin, tämä lakipaketti olisi pitänyt tuoda eduskuntaan jo huomattavasti aiemmin, aikaisemmassa vaiheessa, ja sitten myöskin käsittelet. Ensimmäinen käsittely oli myöhään iltayöstä ja nyt toinen käsittely perjantai-iltapäivänä myöhään, kun valitettavan vähän täällä pystyvät edustajat enää olemaan paikan päällä.

Meillä on Suomessa paljon eri tavoin vammaisia ihmisiä, joilla on myös valtava potentiaali, jos ajattelemme yhteiskunnan eri toimintoja ja eri sektoreilla toimimista. Mutta eri tavalla vammaiset ihmiset tarvitsevat myös erilaisia palveluja, ja on erittäin tärkeää, että nimenomaan erilaisuus ja erilainen vammaisuus huomioidaan ja tarvittavat oikea-aikaiset palvelut huolehditaan, niin että saadaan oikea-aikaiset ja oikeanlaiset palvelut riippumatta siitä, missä päin Suomea asutaan.

Haluaisin, ennen kun pidemmälle jatkan puheenvuoroa, todeta, että kannatan lämpimästi edustaja Laukkasen tekemiä viittä lausumaa. Niin kuin hän toi tuossa esille, paketissa on paljon hyvää. Se parantui eduskunta- ja valiokuntakäsittelyssä, mutta sinne jäi edelleenkin myös epäkohtia, joista toivomme, että jatkossa niitä parannamme. Nämä meidän lausumamme tähtäävät siihen, ja haluaisinkin nyt ne yksityiskohtaisemmin tässä esitellä.

Ensinnäkin ensimmäisenä lausumana meillä on se, että ”eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto seuraa, miten lainsäädäntömuutokset huomioivat kattavasti eri tavoin vammaisten ihmisten oikeudet ja erityisavun tarpeet, ja tuo tarvittavat lakimuutokset eduskunnan käsiteltäväksi”.

Seuraava liittyy rahoitukseen, riittävään rahoitukseen. Eli pyydämme, että ”eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto varmistaa, että hyvinvointialueille varataan riittävä rahoitus vammaispalveluiden toteuttamiseen lain edellyttämällä tavalla”.

Kolmanneksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto varmistaa, että vammaispalvelut toteutuvat alueellisesti yhdenvertaisesti.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2022 vp

Edelleen neljäntenä: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto varmistaa, että vammaispalveluita koskevan lainsäädännön ja vammaisten oikeuksien toteutumisen valvonta on riittävän tehokasta.”

Ja viidentenä: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää ja tuo tarvittavat lainsäädäntömuutokset, jotta varmistetaan vammaisen oikeus saada käyttöönsä tarvitsemansa apuvälineet ja oikeus apuvälineeseen ei riipu hyvinvointialueen tulkinnasta tai rahoituksellisesta tilanteesta.” — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkisalo-Ropponen, olkaa hyvä.

14.45 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos edellisistä hyvistä puheenvuoroista. Ja haluan todeta, että kyllä tämä laki ministeriössä otettiin valmisteltavaksi heti kauden alussa, mutta korona valitettavasti sotki hyvin tehdyt aikataulut. On todella surullista, että tämä lakiesityksen käsittely meni näin loppukauteen, ja olen todella pahoillani, että näin tärkeässä asiassa ensimmäinen käsittely oli todella yöaikaan ja toinen käsittely on sitten näin perjantai-iltapäivänä. Tästä asiasta olisi ollut syytä keskustella eduskunnassa paljon enemmän ja paljon perusteellisemmin.

Arvoisa puhemies! Uusi vammaispalvelulaki ei tule takaamaan Suomen ratifioiman YK:n vammaisyleissopimuksen mukaista yhdenvertaisuutta vammaisille henkilöille yhteiskunnassamme, mutta tämä lakiesitys on askel oikeaan suuntaan. Lain viimeistely tehtiin kovassa kiireessä, ja siksi siihen jäi puutteita ja myös epäselvyyksiä, jotka voivat aiheuttaa tulkintavaikeuksia lain soveltamisessa. Siksi valiokunnan lausumissa oleva lainsäädäntömuutosten vaikutusten jälkikäteisarviointi on välttämätöntä, jotta virheet ja puutteet huomataan mahdollisimman pian ja päästään korjaaviin toimenpiteisiin. Vaikutusten arvioinnin puutteellista toteuttamista voidaan tässä lakiesityksessä kritisoida laajemminkin, ja tätä puutetta monet järjestöt ovat tuoneet kyllä esille. Lakiin viime vaiheessa perustuslakivaliokunnan antamien velvoitteiden mukaan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa tehdyt korjaukset ovat kuitenkin huomattava parannus alkuperäiseen esitykseen, ja siksi ajatelen, että lain hyväksyminen on kuitenkin niin iso edistysaskel oikeaan suuntaan, että laki on syytä hyväksyä sen puutteista huolimatta.

Puhemies! Haluan suunnata katseet tulevaisuuteen ja haastaa meidät pohtimaan, miten vammaisten yhdenvertaisuutta voidaan jatkossa edistää. Vammaisten yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että vammaiset pääsevät samalle viivalle ei-vammaisten henkilöiden kanssa. Tämä edellyttää myös positiivista erityiskohtelua ja yksilöllisen elämäntilanteen huomioimista palvelujen toteutuksessa. Usein keskustelussa kuulee yhdenvertaisuutta selittävän siten, että kaikki saavat samoja palveluja saman verran ja samalla tavalla toteutettuna. Tämä ei ole yhdenvertaisuutta vaan tasapäistämistä, ja tasapäistäminen estää usein vammaisia olemasta yhdenvertaisesti osallisina yhteiskunnassa.

Vammaiset ihmiset kokevat syrjintää monilla elämän osa-alueilla Suomessa. Esimerkiksi yhdenvertaisuusvaltuutettuun otetaan yhteyttä eniten vammaisuuteen ja alkuperään perustuvaan syrjintään liittyen. Yhteydenotot koskevat useimmiten yksityisiä palveluita, kuten asumista tai kauppaa, työelämää sekä myös sosiaali- ja terveystieteiden palveluita ja muita julkisia palveluita. Vammaisyleissopimuksen 27 artiklan mukaisesti vammaisilla henkilöillä on oikeus tehdä työtä yhdenvertaisesti muiden kanssa, ja esimerkiksi tämän artiklan toimeenpanossa meillä on vielä paljon tehtävää ja parannettavaa. Yhdenvertaisuuden to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2022 vp

teutuminen edellyttää muun muassa, että työympäristö on avoin, osallistava ja vammaisten henkilöiden saavutettavissa. Oikeus tehdä työtä on turvattava myös niille, jotka ovat vammautuneet palvelussuhteen aikana. Vammaisille henkilöille ei tule luoda eriytyneitä työmarkkinoita, vaan heille tulee tarjota tarvittavat tukitoimet, jotta mahdollisimman moni voi toimia tavallisilla työmarkkinoilla tai yrittäjänä. Henkilökohtainen apu ja kuljetuspalvelut ovat keskeisessä osassa työelämäoikeuksien toteutumisesta, ja näistähän tässä vammaispalvelulaissa myös on kysymys.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on todennut, etteivät lainsäädäntö, viranomaiskäytännöt ja yleiset asenteet luo edellytyksiä vammaisten ihmisten työelämäoikeuksien toteutumiselle vammaisyleissopimuksen edellyttämällä tavalla. Vammaiset kokevat syrjintää erityisesti työhaussa ja kohtuullisten mukautusten järjestämisessä mutta myös työurallaan yleensä. Näiden asioiden korjaamiseksi tarvitaan velvoittavampia säännöksiä esimerkiksi yhdenvertaisuuslakiin.

Ongelmana yhdenvertaisten oikeuksien ja työelämään osallisuuden kannalta on myös ympäristön esteellisyys. Suomessa puuttuu rakennetun ympäristön osalta sääntely, joka velvoittaisi edistämään muun muassa jo käytössä olevien julkisten tilojen esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Esimerkiksi asunto-osakeyhtiölainsäädännön mukaan taloyhtiöillä ei ole velvoitetta edistää esteettömyyttä tai tehdä vammaisten henkilöiden tarvitsemia kohtuullisia mukautuksia. Toisaalta julkisia tiloja rakennettaessa edelleenkin tapahtuu virheitä esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistamisessa. Vaikka yleisölle suunnitellut tilat olisivatkin esteettömiä, niin työntekijöille tarkoitetuissa tiloissa asia unohtuu helpommin. Teatteri- ja konserttisali voi olla esteetön, mutta pääseekö vammaisen taiteilija työpaikalle tai lavalle esiintymään, onkin jo toinen juttu.

Esteettömyyslainsäädäntöä on tiukennettava ja asetettava myös sanktioita sen laiminlyömisestä. Työpaikat tulee saada esteettömyyslainsäädännön piiriin. Työskentelytilojen, kuten toimistojen ja digialustojen, tulee olla esteettömiä ja saavutettavia. Jos asia huomioidaan suunnittelun alusta alkaen, toteutus ei tule yhtään kalliimmaksi kuin esteellisten tilojenkaan rakentaminen.

Yhteenvetona voidaan todeta, että meillä on paljon korjattavaa sekä vammaispolitiikassa että asenteissa. Uusi vammaispalvelulaki ei tilannetta kokonaan korjaa. Puutteita on asumiseen, osallisuuteen, työssä käymiseen ja palkkaan sekä toimeentuloon liittyen, ja on selvää, että tarvitsemme vammaisten oikeuksien edistämiseen pitkäjänteisempää työtä ja sitovampaa päätöksentekoa. Vammaispolitiikkaa on tehtävä nykyistä pitkäjänteisemmin, niin että asia huomioidaan kaikessa päätöksenteossa esimerkiksi vammaisvaikutusten arviointien tekemisenä.

Olen tehnyt viime viikolla toimenpidealoitteen, missä edellytetään valtioneuvoston periaatepäätöstä, jossa sitoudutaan asian edistämiseen yli hallituskausien. Tämänhetkisen käytännön mukaan vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE valmistelee hallituskausittain kansallisen YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien yleissopimuksen toimintaohjelman. Ohjelma on lakisäätelinen. Toimintaohjelman toimenpiteet on laadittu yhdessä ministeriöiden kanssa, ja ohjelma on hyväksytty VANEssa. Ongelmaksi on kuitenkin osoittautunut hallitusohjelmasidonnaisuudesta johtuva toimenpiteiden yleisluonteisuus ja väljyys, jolloin käytännön toimeenpanon merkitys on jäänyt vähäiseksi. Lisäksi poikkihallinnollisten toimenpiteiden toteutus on ollut hankalaa. Tähän tarvitaan nyt muutos, ja tämän muutoksen tekemiseen tarvitaan vaikuttamistyötä. Tähän vaikuttamis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2022 vp

työhön haastan kaikki vammaisjärjestöt yhdessä mukaan. Meillä on yhteinen visio ja misio. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Östman, poissa. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

14.52 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että vammaisten palveluja ja tukitoimia koskevan uudistuksen läpivieminen tässä eduskunnassa on nyt käytännössä varmistunut. Uudistuksen yhtenä tavoitteena on toteuttaa nykyistä paremmin YK:n vammaisten oikeuksien sopimusta. On erityisen arvokasta, että valiokunnan mietintö on yksimielinen. Tämä osoittaa, että vammaisten oikeuksien parantamiseksi on vahva yhteinen tahtotila. Jos ja kun epäkohtia jää, tehdään tietenkin korjauksia.

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden ja yhtäläisten oikeuksien edistäminen vamman laadusta ja henkilön asuinpaikasta riippumatta. Tavoitteena on tietenkin vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden edistämisen suhteessa vammattomiin henkilöihin, jotta vammaisten henkilöiden oikeus osallistua ja tehdä valintoja toteutuisi muiden kansalaisten tavoin.

Erityisen tärkeää ja ajankohtaista on pitää huolta, että uusilla hyvinvointialueilla paneudutaan vammaisten henkilöiden asioihin ja palvelutasoa parannetaan merkittävästi aikaisempaan verrattuna. Erityisesti haluan korostaa jälleen kerran, että viittomakielisten tulee saada viranomaispalvelut omalla kielellään. Myös asianmukaiset tulkkauspalvelut on turvattava, ja tähän on ohjattava lisäresursseja palvelujen uusorganisointitilanteessa, joka nyt on meneillään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

14.54 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tässä vammaispalvelulaissa tuli varmaan sitten todella kiire tässä lopussa. Haluttiin kuitenkin, että se viedään loppuun asti, mutta kun kiireellä viedään, niin silloin jää aina puutteita. Tästä on tullut kahdenlaista palautetta: muun muassa sitä, että on tärkeää, että se laki viedään nyt loppuun asti, koska siellä on paljon hyvääkin, mutta sitten taas toisaalta myös sitä negatiivista, että siellä on paljon korjattavaa.

Edustaja Laukkanen nosti esille sen tärkeän lauseen sieltä, mikä aiheuttaa huolia, eli ”määrärahojen puitteissa palveluja tarjotaan” — määrärahojen puitteissa. Se jättää hyvin paljon arvailujen varaan, mikä on tietysti ongelma. Mutta se on hienoa, että edustaja Laukkanen on tehnyt nyt sinne sitten lausumia, eli niitten puolestahan voi äänestää silloin, jos halutaan, että parannuksia tulisi.

Kun ajatellaan suhtautumista vammaisiin yleensä, niin kyllähän siinä on vähän kehitystä tapahtunut viime vuosina. Vammaisia kohdellaan niin sanotusti paremmin kuin aikaisemmin, mutta vielä on semmoista epäsuhtaa, että pidetään sitä etäisenä asiana. Se tilanne voi kohdata kenet tahansa meistä, ja meillä on varmaan monilla läheisiä, joilla on joku vamma. Eli pitäisi tämän asian nyt jo mennä niin sanotusti kaaliin, että vammaisten asemaa parannetaan kaikin puolin ja se on yksi meidän sivistysvaltion peruspilareita.

Se on hienoa, kun minä olen tällainen vähän liikunnallinenkin tyyppi, että myös paraurheilu on nyt noussut aika paljon urheilussa esille ja on televisiointia ja näytetään olympialaisetkin. Se on semmoinen pieni positiivinen asia jo, että kunnioitetaan sitä, että se on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2022 vp

kovaa urheilua, on sitten vammainen tai ei-vammainen. Se on yksi pieni askel eteenpäin ajattelutavassa.

Mutta vielä tästä vammaispalvelulaista: vaikka se nyt sitten meni maaliin ja puutteilla menikin, niin on tärkeää, että seuraava hallitus ja eduskunta sitten seuraavat ja tekevät niitä parannusmuutoksia, mitä tarvitaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laukkanen, olkaa hyvä.

14.57 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Mäkisalo-Ropposelle loistavasta puheesta, ja vähän tässä suren, että me molemmat jäämme pois täältä, koska ainakin teidän osaltanne poistuu valtava määrä asiantuntemusta ja aitoa sydäntä ja huolta kaikkien vammaisten puolesta. Toivotaan, että tulee uusia, virkeitä edunajajia tänne.

Puhemies! Nyt kun olen itse joutunut käytännössä kohtaamaan nämä vammaispalvelulain kiemurat, niin täytyy ihailla kaikkia Suomen vammaisia, kuinka he jaksavat ajaa omia etujaan tätä käsittämätöntä byrokratiaa vastaan, joka tässä maassa on, vaikka monet palvelut ovat sellaisia, että ne ilman muuta pitäisi myöntää ja nopeasti. Se olisi kaikkien etu: se olisi yhteiskunnan etu, se olisi palvelun saajan etu, ja se helpottaisi kaikkien elämää. Olen itse siinä onnekaassa asemassa, että kykenen, pystyn ja tiedän, minkä näköistä nappia kannattaa painaa, jotta asiat liikahtavat, ja saan asioita eteenpäin omasta vaikutusvaltaisesta asemastani johtuen, mutta kuulun kyllä vammaisten joukossa tässä mielessä todella vähemmistöön. Ajattelinkin, että Suomi tarvitsisi — ei sitä nyt lakiin voi laittaa — semmoisen satakunta vammaisten robinhoodia, jotka lähtisivät ajamaan näiden ihmisten asioita. Heillä usein omat voimat eivät riitä. Vammautuminen terveessä perheessä, niin kuin itselläni, voi olla sellainen šokki, että se lamaannuttaa koko perheen, vie mielenterveyden niiltä ihmisiltä, joiden apua itse saattaisi tarvita. Minusta lainsäädännön näissä tilanteissa pitäisi olla niin joustavaa, niin nopeaa, niin herkkää, että se antaisi sen avun aivan välittömästi, kun sitä tarvitaan. Omassa tapauksessani hoidon arviointiin meni seitsemän kuukautta — seitsemän kuukautta. Ei minkäänlaista sanktiota, jota olisi voinut soveltaa, ja sitten sitäkin seliteltiin, ja kun sitten lopulta meille kotiin tulivat terapeutit ynnä muut sosiaalityöntekijät, niin siitä meni vielä kolme kuukautta, ennen kuin sain ensimmäisiä palveluita.

En syystä valita, arvoisa puhemies, vaan iloitsen siitä, että perustuslakivaliokunta ja sosiaali- ja terveysvaliokunta tekivät kyllä niin huolellista työtä kuin näissä aikapuitteissa pystyi, niin että en todellakaan moiti. Mutta ollaan hereillä ja parannetaan tätä lakia, kunhan saadaan se nyt ensin voimaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

15.00 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! Kiitän kollegoja monista hyvistä puheenvuoroista, ja todellakin edustaja Mäkisalo-Ropposelle kiitos myös puheenjohtajuudesta Vammyt-ryhmässä. Sellainen vammaisten yhteistyöelinryhmä on toiminut täällä, ja olemme senkin ryhmän kautta saaneet paljon, paljon tietoa kentältä vammaisten ja eri tavalla vammaisten ihmisten asioihin, tilanteisiin ja haasteisiin liittyen. Todellakin toivomme, että ne epäkohdat, mitä tähän lakiesitykseen nyt jää, pikaisemmin korjataan ja rahoituksesta huolehditaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2022 vp

Joku voi syntyä vammaisena, jollekin voi tapahtua yllättäen asioita, että on sitten vammaisen lopun ikäänsä, tai kaikkea mahdollista tältä väliltä. Ehkä jaan tässä oman perheeni tilannetta, kokemusta. Kun kolmesta pojasta nuorin syntyi, niin hänhän syntyi erittäin pahoilla kampuajaloilla, ja kokenut lääkäri sanoi, että hyvä, jos näillä jaloilla kävellään, ihme, jos näillä juostaan, mutta unohtakaa jalkapallo, jääkiekko ja kaikki muut urheilut, ikänä näillä jaloilla ei tehdä mitään näistä, vaan näitä erilaisia vammaispalveluja tullaan tarvitsemaan. No, hän sai oikea-aikaista, oikeanlaista hoitoa, kuntoutusta ja leikkauksia ja niin edelleen, ja voin ilolla kertoa, että hänen tarinansa on sellainen, että hän pääsi jääkiekkoon, ja hän on jääkiekon alle 18-vuotiaiden maailmanmestari ja hän on Tapparajan joukkueessa Suomen mestari ja nyt hän on myös Euroopan mestari jääkiekossa. Eli aina ne lausunnot ja niin sanotusti tuomiot eivät pidä myöskään paikkansa. Halusin tämän kertoa siksi, että useasti sitä toivoa ja mahdollisuuksia on enemmän kuin mitä ehkä heti nähdään, sitä potentiaalia, mikä myös vammaisilla ihmisillä on — heillä, jotka ovat syntyneet vammaisina, joilla ehkä se vamma seuraa sitten läpi elämän, ilman että tällaista parantavaa hoitoa saadaan, tai sitten tapahtuu jotakin yllättävää, että vammaisuus tulee perheeseen.

Itselläni itse asiassa tuo paha kaatuminen tuossa Eduskuntatalon graniittiportailla oli sellainen tilanne, ettei ollut kaukana, että en itsekään voisi enää kävellä, mutta olen onnellinen siitä, että siinä ei niin pahasti käynyt. Se potentiaali, mitä vammaisilla ihmisillä on, on todellakin suuri, ja oikeanlainen apu, oikeanlainen tuki oikeaan aikaan mahdollistaa todella paljon niin arjessa, harrastuksissa kuin työelämässä.

Sen takia halusin tämän puheenvuoron vielä ottaa, että toivon, että nämä vammaispalveluasiat tulisivat laajalti tietoon myös työnantajien joukossa ja myös harrastuspalveluiden keskuudessa, jotta siellä myöskään työnantajat eivät pelkäisi tai arkailisi ottaa vammaisia henkilöitä töihin ja jotta vammaiset ihmiset voisivat käyttää sitä potentiaalia, mitä heillä apuvälineiden ja muun tuen turvin on annettavissa. Heidän panoksensa on todella arvokas meidän yhteiskunnassamme ja myös yhteiskunnan rakentamisessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkisalo-Ropponen, olkaa hyvä.

15.03 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Laukkaselle ja edustaja Tanuksellekin palautteesta ja oikein puhuttelevista ja tärkeistä puheenvuoroista. Moni asia aukenee paremmin, kun kuulee tarinan siitä, mihin asiat liittyvät. On helpompi samaistua ja sisäistää asioita.

Pyysin tämän puheenvuoron todella vielä sen takia, että haluan kiittää myöskin edustaja Tanuksen mainitsemaa Eduskunnan vammaisasiain yhteistyöryhmää eli tätä Vamyt-ryhmää, johon edustaja Tanuskin kuuluu. Tämä ryhmähän on sellainen ryhmä, jonka jo Kalle Könkkölä aikoinaan perusti, eli se on kaikkein pisimpään eduskunnassa toiminut tällainen vapaaehtoisuuteen pohjautuva ryhmä, jossa on kaikkien eduskuntapuolueiden edustajia. Tämä ryhmä on ollut tällä kaudella kyllä erittäin aktiivinen. Minulla on ollut kunnia olla tämän ryhmän puheenjohtaja, ja siellä on tehty yhdessä työtä. Siellä ei ole tehty puoluepolitiikkaa, siellä on tehty vammaispolitiikkaa parhaimmalla mahdollisella tavalla. Siellä on yhdessä mietitty, miten vammaisten oikeuksia ja yhdenvertaisuutta voisi edistää, minkälaisia aloitteita, minkälaisia kommentteja, kirjoituksia voitaisiin tehdä, ja ollaan kuultu lukematon määrä vammaisjärjestöjä ja tehty yhteistyötä eri tahojen kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 175/2022 vp

Tämä on sellainen ryhmä, jonka minä toivoisin jatkuvan, tai voisin oikeastaan testamentinkin antaa, että toivottavasti tämä ryhmä jatkuu myöskin seuraavalla kaudella, koska tätä ryhmää tarvitaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.